

TRASA ROWEROWA

Szlak Zamków Powiśla

Długość trasy: 105 km
Trudność trasy: średnio trudna
Dominująca nawierzchnia: drogi asfaltowe
Czas potrzebny na pokonanie trasy: 2 dni
Rekomendowany rodzaj roweru: rower trekkingowy
Trasa: Prabuty - Sztum - Malbork

Jest to najdłuższy, a zarazem najciekawszy szlak rowerowy z nowopowstałej sied szlaków na obszarze Powiśla. Prowadzi przez malownicze leny Powiśla, lokalnymi drogami o małym natężeniu ruchu, po rzece i jeziorach, a także przez liczne parki i ogrody. Długość szlaku wynosi ponad 100 km, więc na przebiegu go należy poświęcić co najmniej dwa dni.

Oznakowana kolorem czerwonym trasa obfitym w liczne tablice informacyjne i miejsca odpoczynku, a samotni turyści mogą dowolnie łączyć trasy, gdyż w Powiślu istnieje dość dobrze rozwinięta sieć szlaków rowerowych, m.in. Międzynarodowa Trasa Rowerowa R1 (kolor zielony), Szlak Kosciółków Powiśla (niebieski) czy Szlak Nadwiślański Doliny Dolnej Wisły (czarny).

Na trasie zobaczymy mało znane miejscowości, w których znajdują się lub kiedyś znajdowały potężne warowne Pałace Zakonnego Prabuty, Dzierzgoń, Przemzek, Sztum oraz Malbork. Oprócz zamków i ich ruin, po drodze spotkamy wiele innych historycznych miejsc i obiektów. Najbardziej z zamków na szlaku jest niewątpliwie tajemnicza warownia w Przemsku, która wznosi się na cyplu, nad uroczym jeziorem Moława Wielka. Pomimo dogodnego położenia obok wielokrotnie był zdobywany i niszczony, a do dziś przetrwały jedynie wysoka, szesnastokątna baszta narożna na przeczasku. I ten zamek jest zarysowy budynek, w którym rozpoznać można pozostałości bramy wjazdowej, fragmenty murów oraz piwnice. Dzisiaj zamek jest w rękach prywatnych, a jego właściciel, pan Ryszard von Plachowski, z wielką pasją oprowadza turystów po ruinach, opowiadając ciekawe historie i legendy. W miejscowości Malbork, opowiadając ciekawe historie i legendy, w jeziorku nad jeziorem oraz kilka kwater agroloturystycznych. Zachowały się również resztki gotyckiego kościoła. Oprócz gotyckich warowni, na szlaku zobaczymy także również kilka innych, interesujących miejsc, zwanych z późniejszym czasem Powiślem. W lasach otaczających Praczkę można spotkać liczne kamienie i wyryta tajemnicza napisy. Są to tzw. Kamienie Wilhelma, które stawiano by w miejscu, gdzie cesarz Rzeszy Niemiec, Wilhelm II ułpował okazałego rogiacza Praczkę w XIX i na pocz. XX w. Były ważnym ośrodkiem polowań do którego przyjeżdżał najwybitniejszy ołdziej Rzeszy, cesarz, kasjacja, następny tron. Szcąją się, że właśnie tu Wilhelm II ustroił ok. 500 szt. rogiaczy. Za czasów monarchii, w miejscu gdzie strzelił zwierza, stawiano drewniany słup na którym wyryto dąły polowania, cesarską koronę oraz literę 'W'. Jedynie napakowane zdobycze oznaczowano głazami. Szcąją się, że w 'kociewskich lasach' w okolicy Praciek znajduje się ok. 100 głazów, jednak do dziś odnotowano zaledwie 22.

Drugim interesującym szlakiem na Powiślu jest, wyznaczony w 2012 r., szlak 'Kosciółków Powiśla'. Oznakowany kolorem niebieskim liczy 46 km i rozpoczyna się w Dzierzgoniu. Długość trasy prowadzi przez Bieganin, Jasnę, Zławie Sztumskie, Stary i Nowy Targ oraz Kalwę, zaś kończy w Mikolajkach Pomorskich. W każdej z tych miejscowości znajduje się interesujący kościół. Niektóre z nich, jak na przykład kościół św. Józefa, pochodzą jeszcze z czasów krzyżackich. Trasa szlaku jest również bardzo ciekawa - prowadzi wzdłuż wody z jeziora Bałewskiego do zamku w Malborku. Ten zabytek hydrotechniki pochodzi z XIV w. Najciekawszym obiektem na jego przebiegu jest akwedukt 'Jurkowieckie Sklepienie' znajdujący się w pobliżu Kalwy. Krzyżacy (nie mając żadnych nowoczesnych urządzeń) wybudowali tu potężny system, przedzielony doliną Jurkowiecką. Szlak, dzięki czemu zachował odpowiadający spadek wody na długości kilkudziesięciu kilometrów.

0 km Prabuty. Miasto nad j. Lwiem powstało na miejscu zniszczonego przez Krzyżaków w 1286 r. pińskiego grodu Resin. Warto zobaczyć: ruiny zamku przy ul. Zamkowej (na zachód od centrum), gotycki koralitowy św. Wawrzyna, gotycki kościół św. Józefa, Bramę Kwidzińską oraz XVIII-wieczne wodociąg miejskie. 1,6 km Ruiny zamku nad jeziorem Lwiem, który powstał w 2 poł. XIII w. Od zamku jedziemy szlakiem czerwonym drogą na lewo. 5,6 km Jezioro Sówka. Stracamy na parking przy jeziorze, a stamtąd na nasyt rozbranie. 8,9 km Obrynowo. Gotycki kościół z XIV w. odbudowany i przebudowywany w XVII-XVIII w. Przed miejscowością skręcamy z nasytu, w prawo do niego w Jakubowie. 13,6 km Jakubowo. Kaplica nad Jeziorem Dzierzgoń - największym akwem wodnym Powiśla. 17,5 km Cieszymowo Wielkie. Dawna kaplica dworska, pałac i park. Szlak opuszcza nasyt i kieruje się drogą na zachód. 20 km Malbork.

25,5 km Stary Dzierzgoń. Gotycki kościół. W pobliżu, w miejscowości Zakępy, dawne grodzisko praske. 30,5 km Folwark. Od tego miejsca jedziemy szlakiem żółtym do Przemka, następnie wracamy i jedziemy na północ. 33,3 km Przemzek. Ruiny krzyżackiego zamku na półwyspie, pełne jezioro, miejsc odpoczynku (nad jeziorem na końcu wsi). 40,2 km Prabajny. Dawny majątek, późnej PGR. Osty skręt w lewo, piękna aleja dębowa. 42,5 km Kielny. Dawny majątek, późnej PGR. Za wsią przy krzyżu na rozwidleniu dróg jedziemy za znakami w prawo. W okolicznych lasach 'Kamienie Wilhelma'. 44,3 km Rzeko Dzierzgoń. Nie przebiegając przez mostek jedziemy leśną drogą w dol rzeki, dalej prosto znowy na szlakie do odwiecznej miejscowości Stare Miasto z gotyckim kościołem. 48,3 km Praczkę. W pobliżu rozbrana linia kolejowa i nie istnieją obecnie dworak, w który przebiegał szlak Wilhelma II. 50,2 km Dzierzgoń. Wzór z ruinami zamku krzyżackiego, budowlę warowni drewnianoziemnej rozpoczęto w 1247 r., zaś murewana powstała w XIII w. (wjazd od ul. Limanowskiego, niebieskim szlakiem), gotycki kościół z cennym barokowym wystrojem oraz zespół dawnego klasztoru z barokowym kościołem św. Ducha. Szlak prowadzi dalej na wschód razem ze szlakiem R1. 54,7 km Kukły. Jezioro, kaplica gminna, ponownie rozbrana linia kolejowa. Szlak prowadzi przez jezioro Wilkowy. Tutaj ada do Wąpław. 63,7 km Wąpławo Wielkie. Pałac Sierakowskich - Muzeum Tradycji Szlacheckiej (kilkaset metrów od szlaku), park, kaplica pałacowa, trasa prowadzi na zachód. 68,0 km Stary Targ. Neobarokowy kościół, zbudowany na planie krzyża greckiego z bogatym wystrojem wnętrza, obiekt użyteczny, zoddane, czepny, między Rzeczpospolitą a Szwecją w 1629 r. Przez miejscowość przepływa Kanał Juranda. 71,3 km Kalwa. Gotycki kościół z drewnianą wieżą, stare chałupy drewniane. Jedziemy przez miejscowości: Brankowa i Głogów. 75,3 km Pietrzewki. Gotycki kościół z XIV w. 77,8 km Barłewice. Dwór z XIX w. z dobrze zachowanymi budynkami folwarcznymi. 79,7 km Sztum. Zamek krzyżacki, budowlę tego rozpoczęto ok. 1326 r. i kontynuowano do 1 pol. XV w. Była to letnia rezydencja waskiego mistrza krzyżackiego. Do dziś zachowały się jego pozostałości: skrzydło pd. warowni, część bramy wjazdowej i Baszty Wawrzynowej oraz kamienne części murów obronnych. Ponadto warto zobaczyć: gotycki kościół św. Anny, muzeum w dawnym kościele ewangelickim, a także kaplica i promenade nad jeziorem Sztumskim (prowadzi nią szlak). 84,3 km Sztumskie Pole. Obok jeziora Białego szlak prowadzi na Uścinie, nową drogą rowerową na lewo. 88,2 km Uścinie. Szlak prowadzi na północ, droga leśną. 91,5 km Wegry. Za wsią niezwykły wawóz leśny - rezerwat 'Parów Wegry'. Dawny majątek, obecne stajnie. 94,4 km Golekzewo. Dawna gorzelnia, obecnie miękci się w tej wsi lokalny browar. Szlak biegnie przez pola, następnie wchodzi w lasy nad Nogatem. 97,8 km Wielbark. Pomieśnicze fortyfikacje z okresu II wojny światowej. W pobliżu stajni archeologiczne, w skłó pochodzą z kultury waskich i gotyckich. 98,8 km Śluz, 'Szonow' na Nogacie. Przed Śluz szlak skręca na północ wzdłuż Nogatu. Biegnie początkowo ścieżką, która zmienia się później w Malborku w promenade wzdłuż Nogatu. 104,4 km Malbork (zamek). Wjeżdżamy do miasta promenade wzdłuż Nogatu, mijamy zamek i przez odnowione centrum miasta kierujemy się do dworca PKP (105 km). W Malborku oprócz zamku warto zobaczyć: Ratusz Staromiejski, mury obronne z basztami i bramami, późnogycki kościół św. Jana Chrzciciela, barokowy kościół św. Jerzego, Szpital Jerozolimski oraz zespół dworca kolejowego.

Na mapie zaznaczono wybrane najciekawsze trasy rowerowe regionu pomorskiego. Trasy nieoznakowane w kolorze zaznaczono kolorem fioletowym znajdują się wraz z dokładnymi ich opisami w przewodniku rowerowym pt. 'Pomorskie - Rowerowe inspiracje'.

Opracowania kartograficzne i graficzne: Eko-Kaplo. Wydawnictwo Eko-Kaplo. Do: XX-lecia 1111, 83-300 Kartusy, tel. 502 052 056 www.eko-kaplo.pl, www.facebook.com/Wydawnictwo-Eko-Kaplo Gdańsk 2017. Przy opracowaniu wykorzystano zasoby i pomoc pracowników Departamentu Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Mapa B1 Kociewie i Powiśle 2017 poprawniki.indd 2